

skolen, lode dem vøge op som Uuelende; men denne hans Yttring var ikke forstandig, thi det laa aldeles ikke i mine Ord; der laa kun derti, at de, der hverken lade deres Børn besøge de offentlige Skoler eller paa anden Maade sørge for deres Underviisning, lode dem i denne Henseende vøge op som Uuelende. Forældre kunne meget godt sørge for, at deres Børn blive arbejdsdygtige, Ingen kan sætte større Priis derpaa end jeg, jeg misfjender paa ingen Maade, at Forældre, selv naar de mindst tænke derpaa, opdrage deres Børn bedst ved at vænne dem til Flid, Udholdenhed og Paapasselighed; der ligger ganske vist en Opdragelse i at vogte Gjæs, thi derved vænnes Barnet tidlig til Paapasselighed og til at kunne overvinde sine Lyster, for at opfylde sin Pligt, men paa den anden Side kan det ikke være nok, at Barnet bliver arbejdsdygtigt, thi man vilde derved finde den samme Opdragelse tilstrækkelig for Menneftet, som er tilstrækkelig for Dyret. I et frit Land, hvor de politiske Rettigheder ere givne i hver Mands Haand, er det en ligefrem Pligt og Noget, der stemmer med, hvad der gjøres i de Lande, hvor det folkelige Element har faaet en stor Udvikling, at der drages Omhu for, at Ingen vøger op i fuldstændig Uvidenhed; Staten maa der ansee det for en vigtig Pligt at sørge for, at enhver Borgers erhverver sig de Kundskaber, som ere nødvendige til en forstandig Brug af de Rettigheder, hvoraf han er i Besiddelse; dog, dette Spørgsmaal ligger ikke for her. Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) vilde give Forslaget en anden Stikelse, idet han meente, at man skulde forpligte Skolebestyrrelserne til at møde i Friskolerne; men vi kjende ikke disse Friskoler, de ere aldeles private, der gjøres ingen Anmeldelse om dem. Naar en gammel Bone sidder og læser med en 3—4 Børn, er det da en Friskole, og skal Skolebestyrrelsen gaae hen til hende for at see, om hun læser rigtigt med disse Børn? Jeg troer ikke, at det gaaer an at følge den Vej; det vilde være i komplet Strid med en forstandig Ordning af disse Forhold, naar man paa den ene Side vilde see bort fra, at der eksisterer Friskoler og lade dem ubvilge sig, som de ville, men dog paa den anden Side vilde gjøre det

til en Forpligtelse for offentlige Myndigheder at drage omkring og prøve Børnene paa de Steder, hvor de opholde sig. Lovgivningen har været meget virksom med Hensyn til Skolesager, og navnlig har Loven af 2den Mai 1855 givet den private Underviisning en saa vid Udstrækning, som jeg troer paa nogen Maade er usselig i det Offentliges Interesse. Der er klaget over, at ikke alle Børn ere nødt til at møde i Skolen, men jeg skulde fra min Side ikke have Noget imod, om man vilde gjøre dette til en ubetinget Pligt, skjøndt jeg troer, at man ofte i hvre Betingelser kan finde en tilstrækkelig Sikkerhed for, at vedkommende Børn nyde tilbørlig Underviisning. Det vilde ganske vist være meget vanskeligt at gennemføre en saadan Bestemmelse her i Kjøbenhavn, hvor der er saa store Masser; men det maa dog kunne lade sig gjøre, der kan vistnok ikke være noget Væsentligt til Hinder derfor.

Formanden: Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds har Ordet.

Tscherning: Jeg frasjalder Ordet.

J. N. Hansen: Om den ærede Forslagsstiller just har truffet det Rette ved det Forslag, han har stillet, skal jeg ikke indlade mig paa at undersøge, men Forslaget gaaer aabenbart ud paa at kasse de Børn, der undervises andetsteds end i Almueskolerne, Afgang til at aflægge den Prøve, som Almueskolens Børn aflægge, under de samme Vilkaar som disse. Dette troer jeg er en berettiget Forbring, og det er en Forbring, som vi ogsaa, efter hvad den ærede Minister iasten har oplyst, kunde sige ikke nu opfyldes. Jeg troer derfor, at den ærede Minister maa kunne være tilbøielig til at ændre dette Forhold saaledes, at disse Børn komme til under Prøven at staae under samme Vilkaar som Almueskolens Børn. Vi have nu hørt, at dette f. Ex. ikke er Tilfældet, naar de Børn, der gaae i en saadan Friskole, til samme Dag skulle møde i forskjellige Skoler — nogle i en og andre i en anden — for at aflægge Prøve, da Læreren saa ikke kan være med dem alle. Jeg troer, at det er en berettiget Forbring